

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2016/1011 seoses teatavate kolmandate riikide vahetuskursi võrdlusaluste väljaarvamise määruse kohaldamisalast ning asendusvõrdlusaluste määramisega teatavatele kaotatavatele võrdlusalustele“

(COM(2020) 337 final – 2020/0154 (COD))

(2021/C 10/06)

Pearaportöör: **Christophe LEFÈVRE**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Liidu Nõukogu, 28.8.2020
	Euroopa Parlament, 14.9.2020
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 114 ja 304
Vastutav sektsioon	majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon
Juhatuse otsus	14.7.2020
Vastuvõtmine täiskogus	29.10.2020
Täiskogu istungjärk nr	555
Hääletuse tulemus	244/0/7
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Kooskõlas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamustes⁽¹⁾ väljendatud soovitustega ja märkides eelkõige LIBORi⁽²⁾ väljaandmise lõpetamist, kiidab komitee heaks Euroopa Komisjoni ettepanekud, mille eesmärk on tagada kapitaliturgude liidu finantsettevõtjate tegevuskorralduse järjepidevus seoses teatavate kolmandate riikide vahetuskursi võrdlusaluste väljaarvamise määruse kohaldamisalast ning asendusvõrdlusaluste määramisega teatavatele kaotatavatele võrdlusalustele.

1.2. Nende ettepanekutega ei pakuta mitte üksnes otsest vastust LIBORi väljaandmise lõpetamisele ja Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise tagajärgedele, vaid nendega nähakse samal ajal ette võrdlusaluste tingimuste kehtestamine riikides, kus vahetuskurss ei ole vabalt konverteeritav, ja seega aitavad need kaasa ka laiaulatuslikumate eesmärkide saavutamisele.

1.3. Komitee usub, et kapitaliturgude liidu nõuetekohase toimimisega eeldatakse, et need turud on kindlad, stabiilsed ja šokkidele vastupidavad. Sellega seoses on LIBORi kaotamisel väga olulised majanduslikud tagajärjed, kuna märkimisväärses osas lepingutest ei ole ette nähtud varumehhanismi, et kõrvaldada 2021. aasta lõpuks viide LIBORile.

1.4. Seetõttu on äärmiselt oluline ja esmatähtis korraldada LIBORile viitamise asendamine ning samal ajal kiidab komitee heaks komisjoni ettepaneku kaasata sellesse protsessi riigi ametiasutused, võttes vastu Euroopa määruse, millega neutraliseeritakse direktiivi ülevõtmise käigus erinevates õigusaktides täheldatavad ohud.

1.5. Komitee väljendab heameelt asjaolu üle, et neid võrdlusaluseid käsitlevad kavandatavad muudatused toovad kaasa õiguslikud volitused, mille kohaselt Euroopa Komisjon määrab kindlaks asendusmäära juhul, kui võrdlusalust, mille väljaandmise lõpetamine häiriks märkimisväärselt liidu finantsturgude toimimist, enam välja ei anta.

(¹) „Euroopa Finantsjärelevalve Süsteem – reformid“ (ELT C 227, 28.6.2018, lk 63), „Jätkusuutlik rahandus: taksonoomia ja võrdlusalused“ (ELT C 62, 15.2.2019, lk 103) ja „Euroopa Finantsjärelevalve Süsteem – muudetud ettepanek rahapesu vastu võitlemiseks“ (ELT C 110, 22.3.2019, lk 58).

(²) Londoni pankadevaheline intressimäär (LIBOR) on rahvusvaheliselt tunnustatud peamine võrdlusintressimäär pankadevahelise laenuandmise kulude arvutamiseks.

1.6. Komitee tunnustab ka asjaolu, et selle õigusnormidest tuleneva asendusmääraga asendatakse ELi järelevalvealuste isikute sõlmitud lepingutes õigusnormide alusel kõik viited võrdlusalusele, mille väljaandmine lõpetatakse.

1.7. Komitee peab asjakohaseks, et liikmesriike innustatakse võtma vastu riiklikud õigusnormidest tulenevad asendusmäärad selliste lepingute puhul, milles ELi järelevalvealused isikud ei osale.

1.8. Et jälgida äsja kehtestatud erandi asjakohasust, kiidab komitee heaks, et pädevad asutused ja järelevalvealused isikud peavad andma komisjonile korrapäraselt aru määruse kohaldamisalast välja jäetud võrdlusaluste kasutamise kohta ELi ettevõtetes ning järelevalvealuste isikute bilansis toimunud muutuste kohta seoses kolmandate riikide vahetuskurside kõikumisest tulenevate riskidega.

1.9. Otsus on kooskõlas finantsstabiilsuse nõukogu⁽³⁾ soovustega, kuid komitee peab siiski küsitavaks seda, et kui arvestada kogu maailma tegevust, näib Euroopa Liit olevat ainus jurisdiktsioon, kus püütakse reguleerida hetke vahetuskursi indeksi toimemehhanismi.

1.10. Komitee soovib ilmselgelt jälgida selle määruse rakendamist ja selle integreerimist finantsturgude tasandil. Komitee jaoks on oluline, et kavandatud reeglitega antaks konkreetne ja otsene panus eesmärkide saavutamisse ning et nendega kaasneksid kõigile asjaosalistele ja kõikides liikmesriikides positiivsed tulemused.

2. Taust

2.1. Komisjoni 2020. aasta tööprogrammiga nähakse ette võrdlusalusena kasutatavate finantsindeksi määruse läbivaatamine, et määrata kindlaks finantsinstrumendi või -lepingu alusel tasumisele kuuluv summa või finantsinstrumendi väärtus. Kehtestades finantslepingutes järgitavate võrdlusaluste suhtes kohaldatavad juhtimis- ja andmekvaliteedistandardid, püütakse võrdlusaluste määrusega tugevdada kapitaliturgude osaliste usaldust liidus võrdlusalusena kasutatavate indeksi suhtes. Sellega aidatakse kaasa komisjoni jõupingutustele kapitaliturgude liidu toetamiseks.

2.2. Võrdlusaluste määruses on kehtestatud finantssektori võrdlusaluste halduritele tegevusloa nõue, finantssektori võrdlusaluste arvutamiseks kasutatavate sisendandmete esitajate suhtes kohaldatavad nõuded ning selles reguleeritakse finantssektori võrdlusaluste kasutamist. Võrdlusaluste määruse eeskirjadega nõutakse, et ELi järelevalvealused isikud (nt pangad, investeerimisühingud, kindlustusandjad, vabalt võõrandatavasse väärtipaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjad – UCITS2) kasutaksid ainult neid indekseid, mille haldur on saanud tegevusloa. Kolmandates riikides hallatavaid võrdlusaluseid võib ELis kasutada üksnes pärast samaväärseks tunnistamise, tunnustamise või kinnitamise menetlust.

2.3. Võrdlusaluste määrust kohaldatakse alates 2018. aasta jaanuarist. ELi turuosalised võivad siiski jätkata väljaspool liitu asuvates riikides hallatavate võrdlusaluste kasutamist – olenemata sellest, kas samaväärsust käsitlev otsus on tehtud, kas indeks on tunnustatud või heaks kiidetud liidus kasutamiseks – kuni üleminekuajaks lõppemiseni 2021. aasta detsembri lõpus.

2.4. Esiteks toovad seadusandlikus ettepanekus, mida käsitletakse käesolevas komitee arvamuses, kavandatud neid võrdlusaluseid käsitlevad muudatused kaasa õiguslikud volitused, mille kohaselt määrab Euroopa Komisjon kindlaks asendusmäära juhul, kui võrdlusalust, mille väljaandmise lõpetamine häiriks märkimisväärselt liidu finantsturgude toimimist, enam välja ei anta.

2.5. Teiseks asendatakse selle õigusnormidest tuleneva asendusmääraga ELi järelevalvealuste isikute sõlmitud lepingutes õigusnormide alusel kõik viited võrdlusalusele, mille väljaandmine lõpetatakse.

2.6. Kolmandaks innustatakse liikmesriike võtma vastu riiklikud õigusnormidest tulenevad asendusmäärad selliste lepingute puhul, milles ELi järelevalvealused isikud ei osale.

⁽³⁾ 2009. aasta aprillis Londonis G20 kohtumisel loodud rahvusvaheline majandusgrupp. See ühendab 26 riiklikku finantsasutust (keskpangad, rahandusministeeriumid jne), samuti mitmeid rahvusvahelisi organisatsioone ja rühmitusi, kes töötavad välja standardeid finantsstabiilsuse valdkonnas.

2.7. Et jälgida äsja kehtestatud erandi asjakohasust, peavad pädevad asutused ja järelevalvealused isikud andma Euroopa Komisjonile korrapäraselt aru määruse kohaldamisalast välja jäetud võrdlusaluste kasutamise kohta ELi ettevõtetes ning järelevalvealuste isikute bilansis toimunud muutuste kohta seoses kolmandate riikide vahetuskursside kõikumisest tulenevate riskidega.

3. Märkused

3.1. Kooskõlas komitee arvamustes⁽⁴⁾ väljendatud soovitustega ja märkides eelkõige LIBORi väljaandmise lõpetamist, kiidab komitee heaks Euroopa Komisjoni ettepanekud, mille eesmärk on tagada kapitaliturgude liidu finantsettevõtjate tegevuskorralduse järjepidevus **seoses teatavate kolmandate riikide vahetuskursi võrdlusaluste väljaarvamisega määruse kohaldamisalast ning asendusvõrdlusaluste määramisega teatavatele kaotatavatele võrdlusalustele.**

3.2. Need ettepanekud ei ole üksnes otsene vastus Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise tagajärgedele, vaid nendega nähakse ka ette võrdlusaluste tingimuste kehtestamine riikides, kus vahetuskurs ei ole vabalt konverteeritav, ja sel viisil aitavad need kaasa ka laiaulatuslikumate eesmärkide saavutamisele.

3.3. Need võimaldavad kasutada vahetuskursside võrdlusaluseid kolmandate riikide valuuta volatiilsuse maandamiseks, maksta tuletislepingutega seotud kohustusi muus valuutas kui piiratud konverteeritavusega valuutas, eriti kui kolmanda riigi valuuta ei ole vabalt konverteeritav.

3.4. See reform on äärmiselt oluline, et toetada Brexitist tingitud kapitaliturgude liidu järsku arengut seoses pangandusliiduga, tagada majandus- ja rahaliidu toimimine ning aidata muutuvus globaalses keskkonnas tugevdada ELi positsiooni liikmesriikides.

3.5. Kriitilise tähtsusega võrdlusaluste, nt IBORi määrade⁽⁵⁾ reform on finantsstabiilsuse nõukogu soovitude kohaselt komisjoni kapitaliturgude liidu tegevuskavas üks põhiülesannetest.

3.6. Kapitaliturgude liidu nõuetekohase toimimise eesmärgiga eeldatakse, et need turud oleksid kindlad, stabiilsed ja šokkidele vastupidavad. Sellega seoses on LIBORi kaotamisel, isegi kui see on osa turu representatiivsuse järkjärgulisest vähenemisest või alusvara majanduslikust tegelikkusest, mida see peaks mõõtma, väga olulised majanduslikud tagajärjed, kuna märkimisväärses osas lepingutest ei ole ette nähtud varumehhanismi, et kõrvaldada 2021. aasta lõpuks viide LIBORile.

3.7. Seetõttu on äärmiselt oluline ja esmatähtis korraldada LIBORile viitamise asendamine ning samal ajal kiidab komitee heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku kaasata sellesse protsessi riigi ametiasutused, võttes vastu Euroopa määruse, millega neutraliseeritakse direktiivi ülevõtmise käigus erinevates õigusaktides täheldatavad ohud.

3.8. Ettevõtjate ja kogukondade jaoks, kellega Euroopa Komisjon on eelnevalt konsulteerinud, aitab võrdlusaluste vastuvõtmine turul piiriüleseid tehinguid kindlustada ja tugevdada võrdseid võimalusi, eriti nende riikide jaoks, mille vahetuskurs on endiselt liiga reguleeritud.

3.9. Selle regulatiivse muudatuse eesmärk on käsitleda äärmiselt olulist süsteemset riski – lepinguid, mida laialdaselt kasutatava intressimäära võrdlusaluse väljaandmise lõpetamine mõjutab ja mis puudutavad muu hulgas järgmist:

- a) järelevalvealuste isikute emiteeritud võlakirjad;
- b) võlad järelevalvealuste isikute bilansis;
- c) laenud;
- d) hoiused;
- e) tuletislepingud.

Suures osas laialdaselt kasutatavaid intressimäära võrdlusaluseid järgivates finantslepingutes osalevad võrdlusaluste määruse kohaldamisalasse kuuluvad järelevalvealused isikud.

⁽⁴⁾ „Euroopa Finantsjärelevalve Süsteem – reformid“ (ELT C 227, 28.6.2018, lk 63), „Jätkusuutlik rahandus: taksonoomia ja võrdlusalused“ (ELT C 62, 15.2.2019, lk 103) ja „Euroopa Finantsjärelevalve Süsteem – muudetud ettepanek rahapesu vastu võitlemiseks“ (ELT C 110, 22.3.2019, lk 58).

⁽⁵⁾ Pankadevahelised laenuintressimäärad (IBOR) on süsteemselt olulised viiteintressimäärad, mis on aluseks paljudele lepingutele finantssektoris.

3.10. Õiguskindlusetus ja võimalik kahjulik majanduslik mõju, mis võib kaasnedä raskustega kehtivate lepinguliste kohustuste täitmisel, ohustab liidu finantsstabiilsust;

— teisalt võib see tarbijatele, väikestele, keskmise suurusega ja suurtele ettevõtjatele ning investoritele kindlustada laialdasema kaitse ja käesoleva ettepanekuga võetakse kasutusele mitmesugused vahendid, tagamaks, et laialdaselt kasutatava pankadevahelise intressimäära väljaandmise lõpetamine ei mõjuta liigselt pangandussektori võimet rahastada ELi äriühinguid ega sea seega ohtu üht kapitaliturgude liidu põhieesmärkidest;

— sellega seoses leiab komitee, et seoses komisjoni ettepanekuga tuleks analüüsida ka järgmisi kaalutlusi:

i) ettepaneku põhjendused ja seletuskiri näivad olevat suunatud mitmesugustele lepingutele, milles kasutatakse finantsvõrdlusaluseid ja mis hõlmavad juriidiliste või muude isikutega (ja mitte ainult tarbijatega) sõlmitud krediidilepinguid (või sarnaseid laenukokkuleppeid) – sellega seoses viidatakse punktile „Õigusnormidest tuleneva asendusmäära kohaldamisala“;

ii) komisjoni ettepaneku artikli 23a lõikes 2, milles sätestatakse õigusnormide alusel toimuv asendamine, viidatakse mõistele „finantslepingud“, mille määratluses võrdlusaluste määruuses (artikli 3 lõike 1 punkt 18) viidatakse üksnes füüsiliste isikutega (tarbijatega) sõlmitud krediidilepingutele, võttes arvesse viiteid direktiividele 2014/17/EL ja 2008/48/EÜ;

iii) selleks, et tagada kooskõla seletuskirjas väljendatud soovi ja ettepaneku teksti vahel, peab komitee kasulikuks analüüsida mõistele „finantslepingud“ viitamise ulatust ja mõiste määratlust, nii et see ei piirduks üksnes tarbijatega sõlmitud krediidilepingutega, vaid tagaks ka tõhusa õigusnormide alusel toimuva asendamise mehhanismi lepingute puhul, mis on sõlmitud teiste turuosalistega;

— komitee on seisukohal, et asendamisvõlutused peaksid laienema kõigile ELi liikmesriigi õiguse kohastele lepingutele, samuti lepingutele, mis on sõlmitud ELis asutatud üksuste vahel, kelle suhtes kohaldatakse ELi-välisist õigust, kui kolmanda riigi õiguses ei ole sätestatud lõpetatud võrdlusaluse seadusjärgset asendamist;

— kavandatud meetmeid tuleb vaadelda kui meetmeid, millega toetatakse „inimeste hüvanguks toimivat ELi majandust“ (komisjoni 2020. aasta tööprogramm). Sellest algatusest saavad kasu jaeklientide IBOR-intressimäärade indeksseeritud pangalaenud, mis on majanduse oluline osa ja millega teenitakse inimeste vajadusi.

3.11. Arvestades, et määruuse muutmise ettepaneku põhjenduses 10 märgitakse, et arvesse tuleks võtta töörühmade ettepanekuid, ning et asjaomane töörühm soovitas igal juhul seoses ülemineku EONIA (*Euro Overnight Index Average*) intressimääralt €STRi (*Euro short-term rate*) intressimääradele üleminekut €STRi intressimääradele, millele lisandub intressimäärade vahe, leiab komitee, et oleks kasulik kinnitada, et „asendusvõrdlusaluse“ all tuleks mõista uut võrdlusalust, millele lisandub intressimäärade vahe.

3.12. Komitee leiab, et oleks kasulik selgitada mõistet „tõsised häired liidu finantsturgude toimimises“. Sellega seoses võib põhjenduse 4 põhjal järeldada, et LIBORi väljaandmise lõpetamine vastab sellisele häirele, kuid kui lähtuda pikaajalisest perspektiivist ja oletada, et teataval ajahetkel võidakse lõpetada EURIBORi väljaandmine, on asjakohane soovitada kõnealuse mõiste määratlemist.

3.13. Komitee leiab, et kasulik oleks ka näidata, millisel tingimustel Euroopa Komisjon seda regulatsiooni kasutab ehk antud juhul, kui kaua pärast seda, kui sätestatud tingimused on täidetud, määratakse asendusvõrdlusalus.

3.14. Lisaks oleks kasulik selgitada selle meetme kohaldamise eksterritoriaalsuse astet ehk teisisõnu märkida, et seda kohaldatakse juhul, kui järelevalve alla kuuluvatest üksustest ühe asukoht on mõnes liikmesriigis, olenemata lepingut reguleerivatest õigusaktidest; sellega seoses viitab komitee eelkõige lepingutele, mis on sõlmitud Ühendkuningriigi õiguse alusel, millest saab 1. jaanuaril 2021 kolmanda riigi õigus, kuna Ühendkuningriik asub väljaspool Euroopa Liitu.

3.15. Seepärast on võrdlusaluste määruse reform õige vahend sellise õigusnormidest tuleneva asendusmäära loomiseks, millega leevendatakse õiguskindlust ja finantsstabiilsust mõjutavaid kahjulikke tagajärgi, mis võivad kaasneda sellega, kui LIBORit või mistahes muud võrdlusalust, mille väljaandmise lõpetamine häiriks märkimisväärselt liidu finantsturgude toimimist, enam välja ei anta ja kui asendusmäär pole kättesaadav ega integreeritud varasematesse lepingutesse, milles osalevad võrdlusaluste määruse kohaldamisalasse kuuluvad järelevalvealused isikud.

3.16. Otsus on kooskõlas finantsstabiilsuse nõukogu soovitustega ja komitee peab siiski küsitavaks seda, et arvestades kogu maailma tegevust, näib Euroopa Liit olevat ainus jurisdiktsioon, kus püütakse reguleerida hetke vahetuskursi indeksite toimemehhanismi.

3.17. Komitee soovib ilmselgelt jälgida selle määruse rakendamist ja selle integreerimist finantsturgude tasandil. Komitee jaoks on oluline, et kavandatud reeglitega antaks konkreetne ja otsene panus eesmärkide saavutamisse ning et nendega kaasneksid kõigile asjaosalistele ja kõikides liikmesriikides positiivsed tulemused.

Brüssel, 29. oktoober 2020

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG
